

N:o 91.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 14 Maj 1867.

— — — — Andra Kammaren den 14 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, angående ändringar i gällande stadganden om prest- och pastoraalexamen, samt om andra villkor för presterlig befordran.

(Lag-Utskottets Utlåtande N:o 73.)

S. A. K.

Vid innevarande riksdag hafva särskilda framställningar blifvit gjorda derom att nuvarande fordringar på prestens bildning, för såvidt denna genom lag kan föreskrivas och medelst examina pröfvas, måtte höjas samt att den, som, efter aflagda prof och erhållna tillförlitliga intyg, blifvit ordinerad till prest och inträdt i tjenstgöring såsom sådan, måtte befrias från undergående af ytterligare examen såsom villkor för befordran till kyrkoherde-embetet; varande i sammanhang härmed förslag väckt, att den så kallade prestexamen icke vidare må afläggas inför vederbörande domkapitel, utan vid universitetet allena.

Riksdagen har efter omsorgsfull pröfning af denna viktiga angelägenhet kommit till insigt af det högst önskvärda deri, att fordringarne på prestens bildning måtte kunna höjas utöfver de nuvarande; men då Riksdagen inhemtat, att denna angelägenhet helt nyligen varit föremål för E. K. Maj:ts pröfning, i det att E. K. Maj:t, medelst nådig Skrifvelse till kansleren för Upsala och Lunds universiteter den 3 Mars 1865, förordnat: att en förberedande theologico-filosofisk examen skulle vid Rikets universiteter inrättas för dem, som ville egna sig åt presterliga eller theologiska studier och icke aflagt filosofie-kandidatexamen, samt att de, hvilka denna examen nöjaktigt genomgått, skulle vara berättigade till den i Kongl. Brevet den 12 Mars 1831 medgifna förmån att, sedan de inträdt i prestembetet, få räkna sig tillgodo ett tjensteår, såvida de ej, på grund af fullgjorda prof för filosofisk doktorsgrad, äro till ännu vidsträcktare förmån i detta hänseende be-

rättigade; så har Riksdagen ansett mindre lämpligt att, innan någon erfarenhet vunnits beträffande den verkan, inrättandet af den omförmälda icke-obligatoriska preliminärexamen kan utöfva på prestbildningen, redan tillstyrka, att samma examen måtte förklaras vara obligatorisk, helst som det kunde, åtminstone under öfvergångstiden, inträffa, att prestbristen ökades, hvilket, i anseende till de högst eftertänkliga olägenheter densamma mångenstädes redan medfört, torde böra med all omsorg undvikas.

Deremot synes ändamålet med sannolikhet kunna uppnås, derest nämnda examen medförde större fördel i afseende på tjensteårsberäkning, än för närvarande är händelsen; och Riksdagen har fördenskull velat underställa E. K. Maj:ts nådiga pröfning, huruvida icke afläggande af theologico-filosofisk examen må berättiga till beräknande af tvänne tjensteår, i synnerhet som för Riksdagen blifvit vitsordadt, att denna tid åtgår till studier för att nöjaktigt absolvera samma examen.

Att åter de, som undergått theologico-filosofisk examen, icke böra hafva åliggande att undergå nytt förhör i samma ämnen inför vederbörande domkapitel, synes Riksdagen icke vara någon tvekan underkastadt. Det måste för den, som börjat egna sig mera uteslutande åt vissa specialstudier — i förevarande fall de rent theologiska — förekomma tungt att nödgas sedermera återgå till studier af allmänna art. De sednare böra nemligen bilda underlaget eller grunden, på hvilka de förra skola fortgå; och onekligen utgör det en tidsförlust att, sedan man aflagt examen i det, som för ens embete är det väsendtligaste, ånyo bereda sig till undergående af prof i ämnen, som höra till den allmän-humanistiska bildningen. För en sådan anordning hemtas ytterligare stöd deraf att, jemlikt Kongl. Brevet den 21 Juli 1825 theologie-kandidater blifvit från undergående af prestexamen helt och hållet befriade.

Emellertid blef genom Kongl. Brevet den 13 Augusti 1751 förordnadt, att theologie adjunkterne vid akademierna voro befriade från så väl prest- som pastorexamens undergående, en befrielse, som, enligt E. K. Maj:ts utslag den 16 April 1801, blifvit förklarad gälla öfver theologie licentiater; och som i sjelfva verket innebär ett erkännande, att grundliga studier vid universitetet icke blott äro lika goda som de upprepade prof på förkofran i bildning, hvilka efter en framskriden embetsutöfning afläggas, utan äfven innebära bättre borgen därför att studierna fortsättas, och i samma mån som de för prestkandidaten föreskrifna prof vid universitetet göras sådana, att de lemna säkerhet för hans duglighet till utöfvande af det embete, åt hvilket han sig eignar, synes lika litet för honom, som för andra Statens embetsmän böra ifrågakomma någon förnyad pröfning af hans insigter vid en mera framskriden ålder, då icke allenast studier, idkade på det sätt, som för en examen är nödig, af naturliga orsaker försvåras, utan äfven känslan af det

förödmjukande i ett förhör inför yngre examinatorer inställt sig och onekligen har ett visst berättigande.

Af hvad ofvan blifvit anfördt följer, att Riksdagen anser de giltiga anspråken på den presterliga bildningen i allmänhet icke vara fullt tillfredsställda, med mindre prestkandidaten undergått både den förut omförmälda theologico-filosofiska och den vanliga s. k. dimissionsexamen, och att följaktligen icke under andra vilkor befrielse från pastoralexamen bör ega rum. Men med samma åsigt instämmer äfven, att för dem, hvilka under sin embetstid få tillfälle till förkofran af sina kunskaper, beredes en utväg att ådagalägga sina framsteg samt att medelst aflagda lämpliga prof och deröfver erhållet betyg förbättra sina utsigter till befordran, helst som den sednare på den presterliga banan är till hufvudsaklig del beroende af lärdomsmeriter. Derjemte är det till en början nödigt att bibehålla pastoralexamen för deras skull, hvilka redan vunnit inträde i prestembetet utan att hafva aflagt sådana prof, att samma examen skäligen bör dem eftergifvas.

På grund häraf har Riksdagen för sin del beslutat den ändring af 19 Kap. 2 § Kyrkolagen och af hvad i öfrigt finnes stadgadt, rörande den i samma lagrum omförmälda prestexamen, att den, som vid universitetet aflagt, jemte godkänd dimissionsexamen, antingen filosofie kandidatexamen eller theologico-filosofisk examen, må, i likhet med hvad för theologie kandidater och licentiater finnes stadgadt, vara befriad från all vidare examen inför biskop och domkapitel, än en på en gång före vigningen till det heliga embetet i uteslutande praktiskt syfte anställd och med ett enda betyg vitsordad pröfning af hans ståndpunkt, bildning och förmåga i och för utöfvandet af prestekallet;

Och får Riksdagen, med anmälan härom, tillika hos E. K. Maj:t i underdånighet anhålla,

att E. K. Maj:t täcktes meddela nådig föreskrift, att den, som undergått den i E. K. Maj:ts nådiga skrifvelse till kansleren för Upsala och Lunds universiteter den 3 Mars 1865 omförmälda theologico-filosofiska examen, må, sedan han inträdt i prestembetet, räkna sig till godo tvänne tjensteår, såvida han icke, på grund af fullgjorda prof för filosofisk doktorsgrad, är till ännu vidsträcktare förmån i detta hänseende berättigad;

att E. K. Maj:t täcktes förordna, att såväl theologie kandidater, som de, hvilka, jemte theologico-filosofisk eller filosofie kandidatexamen, aflagt dimissionsexamen, må, i likhet med hvad för theologie adjunkter är stadgadt, vara befriade från skyldighet att undergå pastoralexamen; men att det må stå den, som kommer i åtnjutande af sådan förmån, fritt att för vinnande af ytterligare lärdomsmeriter antingen inför domkapitlet aflägga disputationsprof i theologiskt ämne, eller ock insända en af honom författad theologisk afhandling, samt att domkapitlet må vara förpligtadt att öfver dessa specimina lemna vederbörligt vitsord;

samt att E. K. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida, med afseende å den befrielse från prest- och pastoralexamina sålunda skulle inträda för dem, som vid universitetet aflagt ofvanberörda theologiska examina, skärpta fordringar i de sistnämnda må vara af nöden, för att de uti dem erhållna vitsord för kunskaper och lärdom må vid befordran till prestembete räknas den sökande till godo och mätas på enahanda sätt och efter den norm för jemförelse, som i afseende på betyg, erhållna i pastoralexamen, för närvarande eger rum.

Riksdagen framhärdat etc.

Stockholm den 14 Maj 1867.

N:o 92.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 14 Maj 1867.
 — — — — Andra Kammaren den 14 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, om förändrad lydelse af 51 § Konkurslagen.

(Lag-Utskottets Utlåtande N:o 79.)

S. A. K.

Hos Riksdagen har framställning blifvit gjord derom, att 51 § Konkurslagen den 18 September 1862, dels kunde gifva någon anledning till tvekan angående nämnda §:s rätta förstånd i fråga om försäljning af fast egendom, som tillhör konkursmassa, enär stadgandet i nämnda §, det sådan egendom, som vore in-tecknad, då den ej å offentlig auktion kunnat säljas med bibehållande af in-teckningarnes värde, borde "försäljas i den ordning, som om utmätt fast egendom vore stadgadt", icke uteslöte möjligheten af den tolkning, att försäljningen kunde ske af sysslomännen med iakttagande af de
 före-